

Børn og unges brug af internettet i fritiden

April 2007

Udarbejdet af:

Pernille Rattleff, Danmarks Pædagogiske Universitet, rattleff@dpu.dk

Kontakt:

Susanne Boe, Medierådet for Børn og Unge, sub@medieraadet.dk

Indhold

1. Indledning: Baggrund, forskningsspørgsmål og metodisk design	4
1.1. Forskningsspørgsmål.....	4
1.2. Metodisk design	4
2. Det elektroniske spørgeskema	5
3. Sammenfatning af centrale resultater	7
4. Detailbeskrivelse af resultater	11
4.1. Baggrundsvariable	12
4.2. Computerforhold og internetadgang hjemme	17
4.3. Brug af internettet.....	18
4.3.1. <i>Hvor</i> går børnene og de unge på internettet	18
4.3.2. <i>Hvornår</i> går børnene og de unge på internettet	18
4.3.3. <i>Hvor tit</i> går børnene og de unge på internettet	18
4.3.4. Hvor mange <i>timer</i> hver dag er børnene og de unge på internettet.....	20
4.3.5. <i>Hvad</i> bruger børnene og de unge internettet til	21
4.3.6. Egne hjemmesider, weblogs (blogs), e-mails, chat, webcam og onlinespil	24
4.4. Mobning på internettet	27
4.4.1. Mødes i virkeligheden	28
4.4.2. Pædofili	28
4.5. Børnenes og de unges egne bekymringer i forhold til deres brug af internettet i fritiden	29
4.6. Regler for børnenes og de unges brug af internettet.....	30
5. Referencer	32

Oversigt over tabeller¹

Tabel 1.	Forældrenes uddannelsesniveau	13
Tabel 2.	Respondenternes eget fødeland.....	14
Tabel 3.	Mødrenes fødeland.....	14
Tabel 4.	Fædrenes fødeland	15
Tabel 5.	Talte sprog i respondenternes hjem	15
Tabel 6.	Respondenternes søskende-forhold	16
Tabel 7.	Respondenternes mindre søskende	16
Tabel 8.	Respondenternes større søskende	16
Tabel 9.	Respondenternes større søskende: Køn.....	17
Tabel 10.	Respondenternes brug af internettet (hyppighed).....	19
Tabel 11.	Respondenternes daglige internetforbrug (opgjort i timer)	20
Tabel 12.	Respondenternes vurdering af internettets troværdighed I.....	21
Tabel 13.	Respondenternes vurdering af internettets troværdighed II.....	22
Tabel 14.	Respondenternes vurdering af lovligheden af deres downloads	23
Tabel 15.	Respondenternes vurdering af betydningen af lovligheden af deres downloads	23
Tabel 16.	Hyppigheden af respondenternes ulovlige downloads.....	24
Tabel 17.	Respondenternes daglige onlinespil på internettet (opgjort i timer).....	27
Tabel 18.	Respondenternes bekymringer i forbindelse med deres brug af internettet i fritiden	29
Tabel 19.	Regler for respondenternes brug af internettet i fritiden.....	31

Oversigt over figurer

Figur 1.	Respondenternes aldersfordeling.....	12
----------	--------------------------------------	----

¹ I denne rapport betegnes de børn og unge, der har besvaret det elektroniske spørgeskema, *respondenter*.

1. Indledning: Baggrund, forskningsspørgsmål og metodisk design

Børn og unge anvender hovedsageligt informations- og kommunikationsteknologi, IKT, herunder internettet, i *fritiden* (fx Drotner, 2001; Livingstone & Moria, 2001, "SAFT - Safety, Awareness, Facts and Tools ", 2003; Sørensen *et al.*, 2002). I pressen er der megen fokus på bekymringer relateret til børnenes og de unges brug af internettet.

I den offentlige debat kan der ses en tendens til en stigende bekymring blandt forældrene. Det vil derfor være oplagt i en undersøgelse at sætte fokus på forældrenes holdning til børns og unges brug af internettet, hvilke bekymringerne de gør sig i den forbindelse og hvilken sammenhæng, der er mellem børns og unges *faktiske brug* af internettet og forældrenes *forestillinger* om denne brug.

1.1. Forskningsspørgsmål

I første omgang er det imidlertid relevant at søge svar på følgende forskningsspørgsmål:

- 1) I hvilket omfang og til hvad bruger børn og unge internettet i deres fritid, og hvilke holdninger – herunder bekymringer i forhold til eksempelvis mobning – har børnene og de unge i forbindelse med denne brug?

I forlængelse heraf bliver det efterfølgende relevant at undersøge følgende spørgsmål:

- 2) Hvilke forestillinger har forældrene om børnenes og de unges brug af internettet? Hvilke holdninger har forældrene til børns og unges brug og hvilke bekymringer gør forældrene sig i forbindelse med denne brug?
- 3) Er der sammenfald mellem børnenes/de unges faktiske brug og forældrenes forestillinger om denne brug?
- 4) Er der sammenfald mellem børnenes/de unges og forældrenes holdninger og bekymringer i forbindelse med børnenes og de unges brug af internettet?

1.2. Metodisk design

For at få besvaret disse fire forskningsspørgsmål har Medierådet for Børn og Unge sammen med Danmarks Pædagogiske Universitet, DPU, gennemført to delundersøgelser:

- 1) En spørgeskemaundersøgelse af børns og unges brug af internettet og børnenes og de unges holdninger og bekymringer i forbindelse med denne brug. Denne undersøgelse er gennemført med udgangspunkt i resultaterne fra eksisterende dansk forskning. Under-

søgelsen er gennemført som en elektronisk spørgeskemaundersøgelse på tre, udvalgte danske folkeskoler, Gentofte Skole, Otterup Skole og Amager Fælled Skole. På disse tre skoler er alle elever i samtlige af de respektive skolers 4., 7. og 9. klasser inviteret til at besvare spørgeskemaet. Besvarelsene har fundet sted i løbet af skoletiden. I alt er 461 børn og unge inviteret til at besvare spørgeskemaet. Heraf har 328 børn og unge svaret, hvilket giver en svarprocent på 71.

- 2) En matched undersøgelse af forældrenes forestillinger om børnenes/de unges brug af internettet og forældrenes bekymringer i forbindelse med denne brug. Denne undersøgelse er ligeledes gennemført som en elektronisk spørgeskemaundersøgelse. Der er distribueret ét forældre-spørgeskema til hver af børnenes/de unges husstande via eleverne, dvs. som *taskepost*. I spørgeskemaet undersøges det, hvilket forhold, den voksne, der besvarer spørgeskemaet, har til barnet/den unge (mor/far/mors kæreste/fars kæreste). Da det er afgørende, at der etableres individuelle match mellem børnene/de unge og disse forældre (for at kunne undersøge sammenhænge og/eller diskrepans mellem børnenes/de unges og forældrenes forestillinger om børnenes/de unges brug og bekymringer), er undersøgelsen tilrettelagt således at et sådant match er muligt.

Trods en omfattende rykkerprocedure har kun i alt 104 forældre – af de i alt 461 forældre, der blev inviteret til at besvare spørgeskemaet – besvaret spørgeskemaet. Dette giver en svarprocent på 23. En svarprocent på kun 23 (og kun 104 besvarelser) er desværre for lav til at der kan gennemføres en meningsfuld analyse af sammenhængen mellem børnenes og de unges faktiske brug henholdsvis forældrenes forestilling om og holdning til denne brug. Det skal dog bemærkes, at den lave svarprocent blandt de adspurgte forældre kan betragtes som et resultat *i sig selv*. Det er således interessant, at kun en ud af fem adspurgte forældre har fundet, at emnet var relevant og/eller vigtigt nok til at bruge tid på at deltage i en undersøgelse af. Dette til trods for den megen presseomtale af eksempelvis pædofil-historier relateret til børns og unges internetbrug.

I nærværende rapport afrapporteres der således udelukkende fra undersøgelsen af børn og unges brug af internettet i fritiden.

På Danmarks Pædagogiske Universitet har projektet haft deltagelse af professor Birgitte Holm Sørensen, lektor Pernille Rattleff og studentermedhjælp Dennis Kjær – med input fra lektor Lars Birch Andreasen og AC-koordinator Anette Eriksen.

Nærværende rapport er skrevet af Pernille Rattleff.

2. Det elektroniske spørgeskema

Indledningsvis spørges til følgende *baggrundsvariable*:

- Køn (dreng/pige)
- Klasse (4., 7. eller 9. klasse)
- Skole (Amager Fælled Skole, Gentofte Skole eller Otterup Skole)
- Alder
- Bo-forhold (Sammen med mor og far, Nogen gange hos far, nogen gange hos mor, Kun hos far, Kun hos mor, På børnehjem, Hos plejefamilie, Andet)
- Forældres uddannelsesniveau (Mindre end folkeskolens afgangsprøve, Folkeskolens afgangsprøve, En erhvervsfaglig uddannelse (fx elektriker, butiksassistent, smed), Studentereksamen (fx gymnasiet, HF, HTX, HHX), En kortere videregående uddannelse af mindre end to års varighed (fx teknisk assistent, økonom, el-installatør), En mellem-lang videregående uddannelse af mindst to års varighed (fx markedsøkonom, folkeskolelærer, sygeplejerske), En lang videregående uddannelse (fx læge, økonom, civilingeniør, gymnasielærer), Anden uddannelse)
- Respondentens eget fødselsland (Danmark, Tyrkiet, Pakistan, Iran, Andet)
- Mors fødselsland (Danmark, Tyrkiet, Pakistan, Iran, Andet)
- Fars fødselsland (Danmark, Tyrkiet, Pakistan, Iran, Andet)
- Sprog (dvs. hvilket sprog tales mest i hjemmet?) (Dansk, Tyrkisk, Punjabi, Arabisk, Andet)
- Søskende-forhold (store søskende - herunder disses køn, mindre søskende)

Derefter spørges til børnenes og de unges computerforhold og internetadgang *derhjemme*:

- Brug af computer derhjemme (Nej, vi har ikke computer, Nej - vi har computer, men jeg må ikke bruge den, Ja, jeg bruger mors/fars, Ja, jeg har min egen)
- Adgang til internettet derhjemme (Ja, Nej)

Efter dette spørges detaljeret til børnenes og de unges brug af internettet:

- I. *Hvor* går børnene og de unge på internettet?
- II. *Hvornår* går børnene og de unge på internettet?
- III. *Hvor tit* går børnene og de unge på internettet?
- IV. Hvor mange *timer* hver dag?
- V. *Hvad* bruger børnene og de unge internettet til?
 - Herunder børnenes og de unges vurdering af internettets troværdighed
 - Herunder børnenes og de unges brug af sprog på internettet, søgen efter porno og onde vittigheder, downloads (og lovligheden af disse).

- VI. Brug af egne hjemmesider, egen weblog (blog), e-mails, chat (herunder brug af nickname/alias/dæknavn og angivelse af alder i forbindelse med chat), udlevering af personlige oplysninger, brug af webcam og onlinespil.
- VII. Mobning på internettet – herunder om børnene og de unge *selv* er blevet mobbet (i givet fald hvordan) henholdsvis har mobbet og/eller sagt/skrevet grimme ting *til andre* (i givet fald hvordan).
- VIII. Om at mødes med nogen i virkeligheden, som børnene og de unge først har mødt via internettet (Kendskab til kammerater, der har gjort det/*Selv* gjort det/ Alene eller sammen med ven eller veninden/ Fortalt om det på forhånd/ Oplevet noget ubehageligt/ Fortalt om det ubehagelige)
- IX. Pædofili (kendskab til og eventuel oplevelse af via internettet)
- X. Børnenes og de unges bekymringer i forhold til: *Selv* at blive mobbet via internettet/ Mobbe andre via internettet/ Se porno/vold/spille onlinespil/ anvende betalingsites på internettet/ Om ulovlige downloads
- XI. Om regler for brug af internettet (Hvilke sider, må børnene og de unge besøge på internettet/ Internettets troværdighed/ Tidsforbrug på internettet/ Brug af nicknames/alias'er/ dæknavne på internettet/ Sikker og tryk færdsel på internettet/ Korrekt opførsel på internettet/ Ansvarlighed i forhold til ophavsrettigheder på internettet/ Håndtering af invitationer til at mødes i virkeligheden/ Håndtering af stødende informationer/ Beskyttelse af følsomme, personlige, oplysninger/ Køb af varer og tjenester via internettet)

3. Sammenfatning af centrale resultater

I denne sammenfatning beskrives *udvalgte* resultater fra undersøgelsen i en læsevenlig fremstillingsform. Bemærk, at der efter denne sammenfatning følger en detaljeret beskrivelse af undersøgelsens resultater¹.

Undersøgelsen er gennemført som en elektronisk spørgeskemaundersøgelse på tre, udvalgte danske folkeskoler: Gentofte Skole, Otterup Skole og Amager Fælled Skole. På disse tre skoler er alle elever (i alt 461) i samtlige af de respektive skolers 4., 7. og 9. klasser blevet inviteret til at besvare spørgeskemaet. Besvarelsene har fundet sted i løbet af skoletiden i uge 2, 3 og 4 i 2007. I alt har 328 respondenter besvaret spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 71.

¹ Af hensyn til læsbarheden af nærværende sammenfatning er resultaterne her angivet i runde tal. I dette afsnit kan 70,9% således eksempelvis omtales som knap tre fjerdedele, mens resultaterne i den detaljerede resultatbeskrivelse er angivet som *eksakte tal* (eksempelvis 70,9%).

Godt halvdelen af respondenterne er drenge, og knap halvdelen er således piger. De fleste respondenter er 10, 13 og 15 år.

De fleste af respondenterne (71%) bor sammen med deres mor og far, men en fjerdedel bor dog også på skift hos deres mor og far eller kun hos den ene af disse. De resterende (få) bor på børnehjem eller hos plejefamilie.

Næste 90% af respondenterne er født i Danmark, mens kun 82% af mødrene og 79% af fædrene tilsvarende er født i Danmark. I 86% af hjemmene tales *dansk* det mest af tiden.

Godt 90% af respondenterne har søskende – 60% har mindre søskende, mens 62% har større søskende.

I under 5% af respondenternes hjem er der enten ikke computer, eller respondenterne må ikke bruge computeren.

I de tilfælde, hvor der er en computer i hjemmet (som respondenterne må bruge), svarede knap halvdelen, at de brugte mors/fars computer, mens næsten 60% svarede, at de (også) brugte deres egen computer¹.

I alt har 96% af hjemmene adgang til internettet, og langt de fleste (94%) af børnene går på internettet derhjemme. Hele 30% går dog desuden på internettet i skolen (når der ikke er timer), og det er bemærkelsesværdigt, at kun 4% af respondenter har angivet, at de går på internettet på fritidshjem/i SFO eller klub, mens hele 17% til gengæld har angivet, at de desuden går på internettet på biblioteket og på netcafé (10%). Næste 60% går desuden på internettet hos venner/kammerater.

Nogle (7%) af respondenter går på internettet om morgenen, før skole, en femtedel går på internettet i løbet af skoletiden (uden for timerne). Næste tre fjerdedele går desuden på internettet om eftermiddagen (indtil kl. 18), 71% om aftenen (indtil kl. 23), mens hele 11% af respondenterne har angivet, at de går på internettet om natten (dvs. efter kl. 23).

Af undersøgelsen fremgår det, at 70% af respondenterne er på internettet hver anden dag eller oftere og i gennemsnit er på internettet i 2,42 timer pr. dag². Over en femtedel er på internettet flere gange hver dag, mens en tredjedel er på internettet hver dag.

Godt en tredjedel³ af respondenterne bruger internettet til at søge efter hjemmesider til lektiebrug, mens knap en tredjedel bruger internettet til at søge efter hjemmesider inden for interes-

¹ Når disse procenttal *ikke* summer til hundrede, skyldes det, at respondenterne *både* kunne angive, at de brugte mors/fars og deres eventuelle egne computere.

² Det skal bemærkes, at denne beregning er gennemført inklusiv – utroværdige – ekstremværdier. Uden disse ekstremværdier bliver gennemsnittet på 2,1 timer pr. dag.

³ Bemærk igen, at disse procenttal *ikke* summer til hundrede, hvilket skyldes, at respondenterne *kan sætte flere kryds* – det vil sige angive, at de eksempelvis *både* bruger internettet til at søge efter hjemmesider til lektiebrug og til at chatte.

ser. Godt halvdelen af respondenterne bruger internettet til at *chatte*, mens 71% spiller online-spil via internettet. En del ser billeder (31%), hører musik (57%), ser film/video (37%) og downloader (35%). En fjerdedel af respondenterne logger på skolens elev-intra via internettet.

Med hensyn til respondenternes vurdering af internettets *troværdighed*, angiver godt fire femtedele af respondenterne, at de altid eller ofte stoler på det, de bruger fra internettet til lektier, og 60% angiver, at de sjældent eller aldrig ser efter, hver der har skrevet det, de bruger til lektier, fra internettet¹.

Med hensyn til de *sprog*, respondenterne anvender på internettet, er det bemærkelsesværdigt, at næsten halvdelen af respondenterne bruger *engelsk* på internettet.

Hele 44% af respondenterne angiver, at de har set porno på internettet (ikke fordi de har ledt efter det, men fordi det pludselig er dukket op på skærmen). Når respondenterne er blevet spurgt, om de har *søgt* og set porno på internettet, svarer 10% 'Ja'.

Knap en tredjedel af respondenterne har læst eller set onde vittigheder på internettet om nogen, der har en anden hudfarve eller religion.

Over halvdelen af respondenterne downloader musik (47%) og/eller film (22%) og/eller 'Andet, fx spil, programmer og baggrund' (14%) fra internettet.

Knap halvdelen af respondenterne, der downloader fra internettet, angiver, at deres downloads er lovlige, en fjerdedel, at de er *ulovlige*, mens den resterende fjerdedel angiver, at de ikke ved, om deres downloads er lovlige eller ulovlige.

På spørgsmålet om, hvorvidt det har betydning, om respondenternes downloads er lovlige eller ej, svarer 44% ja, og 44% nej (mens de resterende 12% svarer 'Ved ikke').

Knap 10% af respondenterne har deres egen hjemmeside på internettet, mens 13% har haft – men ikke længere har – egen internethjemmeside. Tre fjerdedele har *ikke* deres egen hjemmeside, mens de resterende 1% har angivet, at de ikke ved, hvad en internethjemmeside er.

Knap 10% har ligeledes egen webblog (blog) på internettet, mens 6% angiver, at de har haft – men ikke længere har – deres egen blog. Knap 60% har *ikke* deres egen blog, mens den resterende fjerdedel har angivet, at de ikke ved, hvad en blog er.

Næsten fire femtedele har egen e-mailadresse.

Godt tre fjerdedele af respondenterne *chatter* på internettet. Af de, der chatter på internettet, angiver næsten en fjerdedel, at de chatter med nogen, de har mødt på internettet.

Næsten halvdelen af respondenterne bruger *webcam*.

¹ For den eksakte fordeling af besvarelserne på de eksakte værdier af disse to variable henvises til tabellerne 12 og 13 (side 21 og 22).

Hele 71% af respondenterne spiller *onlinespil* på internettet. Respondenterne spiller i gennemsnit online i 1,97 timer pr. dag¹.

Kun 7% af respondenterne angiver – direkte adspurgt –, at de er blevet *mobbet* på internettet. Hele 91% angiver, at de *ikke* er blevet mobbet på internettet, mens de resterende 2% har svaret 'Ved ikke'.

En lidt større andel (10%) angiver omvendt, at *de selv* har mobbet *andre* på internettet. Her angiver hele 87%, at de *ikke* selv har mobbet andre på internettet, mens de resterende 3% svarer 'Ved ikke'.

En lidt større andel end de kun 7%, der angav, at de var blevet mobbet på internettet – nemlig 15% – angiver imidlertid, at de har modtaget e-mails eller chat-beskeder, der har gjort dem kede af det eller i dårligt humør², mens 8% angiver, at de har modtaget e-mails eller chat-beskeder, der ligefrem har gjort dem utrygge eller bange³.

Desuden angiver en femtedel, at de har skrevet eller sagt noget grimt til nogen på internettet⁴, mens godt en femtedel (22%) har angivet, at nogen har skrevet eller sagt noget grimt til dem på internettet⁵.

Hele 40% angiver, at de kender nogen, der har mødtes med nogen i virkeligheden, som de først har mødt på internettet. De resterende 60% har svaret 'Nej' på dette spørgsmål.

I alt angiver 13%, at de *selv* har foreslået at mødes med nogen, som de har mødt på internettet, i virkeligheden⁶.

En fjerdedel angiver, at de har mødt nogen på internettet, som har foreslået at mødes i virkeligheden⁷ - og 17% har rent faktisk mødtes med nogen i virkeligheden, som de først har mødt på internettet. Af disse angiver 3 respondenter, at de i den forbindelse oplevede noget ubehageligt.

Hele 14% angiver, at de ikke ved hvad pædofili (børnelokkere) er, mens de resterende 86% har svaret 'Ja' på dette spørgsmål. I alt angiver knap en tiendedel, at de *har* oplevet og 8% at de

¹ Det skal dog bemærkes, at denne beregning er gennemført inklusiv en – utroværdige – ekstremværdi.

² På spørgsmålet om, hvorvidt respondenterne har modtaget e-mails eller chatbeskeder, der har gjort vedkommende ked af det eller i dårligt humør, har 82% svaret 'Nej', mens de resterende 3% har svaret 'Ved ikke'.

³ På spørgsmålet om, hvorvidt respondenterne har modtaget e-mails eller chatbeskeder, der har gjort vedkommende utryg eller bange, har 90% svaret 'Nej', mens de resterende 2% har svaret 'Ved ikke'.

⁴ På spørgsmålet om, hvorvidt respondenterne *selv* har skrevet eller sagt noget grimt til nogen på internettet, har 79% svaret 'Nej', mens de resterende 1% har svaret 'Ved ikke, hvad det betyder'.

⁵ På spørgsmålet om, hvorvidt nogen har sagt eller skrevet nogen grimt til respondenterne på internettet, har 77% svaret 'Nej', mens de resterende 1% har svaret 'Ved ikke, hvad det betyder'.

⁶ De resterende 87% har svaret 'Nej' på dette spørgsmål.

⁷ De resterende 75% har svaret 'Nej' på dette spørgsmål.

måske har oplevet pædofili (børnelokkere) på nettet. De resterende 83% har svaret 'Nej' på dette spørgsmål.

I det elektroniske spørgeskema spurgte vi børnene og de unge om deres *bekymringer* i forhold til deres brug af internettet i fritiden og bad dem angive, om eksempelvis omfanget af deres onlinespil på internettet bekymrede dem 'meget', 'en del', 'lidt' eller 'ikke'. Det er interessant, at den andel (26%) af respondenterne, der bekymrer sig *meget* om, hvorvidt de selv mobber andre på nettet, er *større* end den andel (12%), der bekymrer sig *meget* om, hvorvidt de selv bliver mobbet på internettet.

I spørgeskemaet spurgte vi afslutningsvis til eventuelle regler for børnenes og de unges brug af internettet i fritiden. Godt 40% af respondenterne har angivet, at de har talt med deres mor eller far om, hvilke sider de må besøge på internettet. Men næsten halvdelen har *ikke* talt med deres forældre om dette, mens de resterende 13% ikke kan huske, om de har talt med forældrene om det.

En tredjedel har angivet, at de har talt med deres mor eller far om, hvor lang tid, de må være på internettet ad gangen. Men 61% *ikke* har talt med deres forældre om dette, mens de resterende 6% ikke kan huske, om de har talt med forældrene om det.

Næsten 60% har angivet, at de har talt med deres mor eller far om, hvorvidt de må købe varer og/eller tjenester via internettet, men 30% *ikke* har talt med deres forældre om dette. De resterende 10% ikke kan huske, om de har talt med forældrene om det.

4. Detailbeskrivelse af resultater

I dette afsnit beskrives resultaterne fra børneundersøgelsen i detaljer. Der er i afrapporteringen lagt vægt på beskrivelsen af besvarelserne af de *lukkede* spørgsmål, og tekster fra besvarelserne af spørgeskemaets åbne spørgsmål inddrages således kun som supplement og eksempler i enkelte tilfælde.

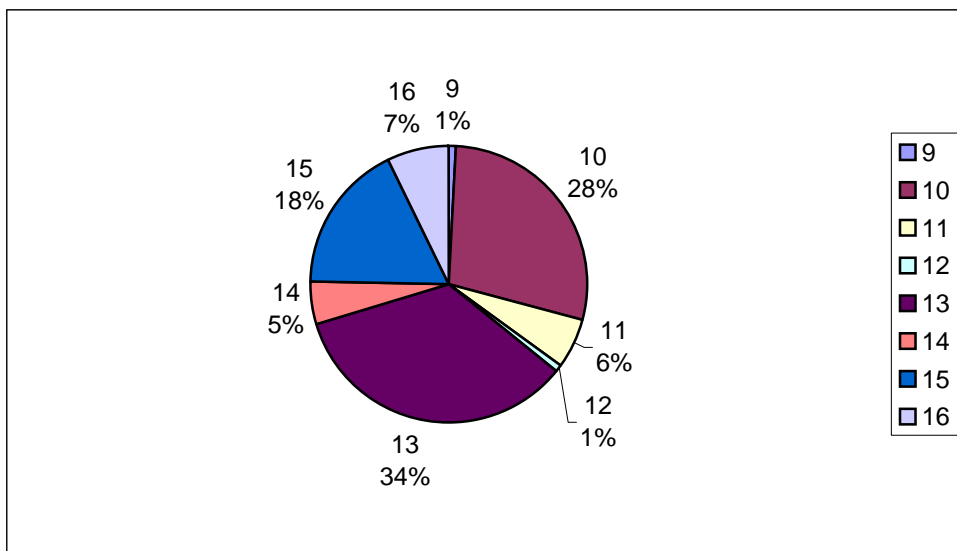
Som tidligere nævnt, er undersøgelsen gennemført som en elektronisk spørgeskemaundersøgelse på tre, udvalgte danske folkeskoler, Gentoft Skole, Otterup Skole og Amager Fælled Skole. På disse tre skoler er alle elever i samtlige af de respektive skolers 4., 7. og 9. klasser blevet inviteret til at besvare spørgeskemaet. Besvarelserne har fundet sted i løbet af skoletiden i uge 2, 3 og 4 i 2007. I alt blev 461 børn og unge i alderen fra 9 til 16 år inviteret til at besvare spørgeskemaet. Heraf besvarede 328 respondenter spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 71.

4.1. BaggrundsvARIABLE

- Køn: 50,8% (166)¹ af respondenterne var drenge, mens 49,2%² (160) var piger.
- Klassetrin: 34,9% (113) gik i 4. klasse, 40,1% (130) i 7. klasse, mens de resterende 25,0% (81) gik i 9. klasse.
- Skole: 20,7% (76) gik på Amager Fælled Skole, 42,7% gik på Gentofte Skole, mens de resterende 36,5% (118) gik på Otterup Skole.

Respondenternes *alder* fordele sig som vist i figuren nedenfor.

Figur 1. Respondenternes aldersfordeling

¹ Bemærk: Det absolutte antal respondenter svarende til den angivne procentandel er angivet i parentes umiddelbart efter procentandelen.

² Bemærk: I denne tekst angives den såkaldte *valide procent*. Denne angiver, hvor stor en procentandel den pågældende værdi af variabelen har i forhold til antal besvarelser. I dette tilfælde har 165 respondenter angivet, at de var drenge, 160 har angivet, at de var piger, mens 3 ikke har besvaret spørgsmålet. Af de i alt 328 respondenter (hvoraf 3 altså har undladt at besvare spørgsmålet) er 50,3% drenge, mens 48,8% er piger og 0,9% er ubesvarede. Hvis de respondenter, der ikke har svaret på spørgsmålet (i dette tilfælde altså 3), *udelades*, er (den valide procent på i alt) 50,8% (af de i alt 325 besvarelse) drenge, mens de resterende 49,2% er piger. De valide procentandele summer således til 100 ved at fraregne de ubesvarede (i dette tilfælde 3) fra det totale antal besvarelser (i denne undersøgelse 328).

- Bo-forhold: 70,9% (232) af respondenterne angiver, at de bor sammen med mor og far, mens 12,5% (41) nogen gange bor hos far, nogen gange hos mor. Af de resterende respondenter har 3,4% (11) angivet, at de kun bor hos far, 9,5% (31), at de kun bor hos mor, 0,3% (1), at vedkommende bor på børnehjem, 0,6% (2) hos plejefamilie, mens 2,8% (9) har svaret 'Andet'.

Forældres uddannelsesniveauer fordeles som vist i nedenstående tabel¹.

Tabel 1. Forældrenes uddannelsesniveauer

Hvilken uddannelse har den af dine forældre, der har den højeste uddannelse?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Mindre end folkeskolens afgangsprøve	6	1,8	2,0	2,0
	Folkeskolens afgangsprøve	29	8,8	9,6	11,6
	En erhvervsfaglig uddannelse (fx elektriker,...	50	15,2	16,5	28,1
	Studentereksamen (fx gymnasiet, HF, HTX, HHX)	24	7,3	7,9	36,0
	En kortere videregående uddannelse af mindre end to...	16	4,9	5,3	41,3
	En mellemlang videregående uddannelse af mindst to års...	47	14,3	15,5	56,8
	En lang videregående uddannelse (fx læge, økonom,...	92	28,0	30,4	87,1
	Anden uddannelse	39	11,9	12,9	100,0
	Total	303	92,4	100,0	
Missing	System	25	7,6		
	Total	328	100,0		

Af denne tabel fremgår det, at 6 respondenter (svarende til 2,0%) har angivet, at den højeste uddannelse i deres hjem er mindre end folkeskolens afgangsprøve. Tilsvarende har 29 respon-

¹ Tabellen læses som følger: *Valid* betyder værdi (og er de svarmuligheder, som respondenterne har kunnet sætte kryds ved i spørgeskemaet). *Frequency* er det antal gange, der i alt er sat kryds ud for de respektive værdier (svarmuligheder). Dette er absolutte tal. *Valid Percent* er den procentsats, der er beregnet på baggrund af det antal respondenter, der har svaret på dette spørgsmål (i dette tilfælde 303 - angivet som 'Total' - i modsætning til de i alt 328, der i alt har været med i undersøgelsen, den nederste totalværdi). *Missing System* er det antal respondenter, der ikke har svaret på spørgsmålet (i dette tilfælde 25).

denter (svarende til 9,6%) angivet, at den højeste uddannelse i deres hjem er folkeskolens afgangsprøve. Næsten en tredjedel (30,4%) har angivet, at den at den højeste uddannelse i deres hjem er en lang videregående uddannelse.

Respondenternes eget, mors henholdsvis far *fødeland* fremgår af nedenstående tre tabeller.

Næste 90% af respondenterne er født i Danmark, mens kun 82% af mødrene og 79% af fædrene tilsvarende er født i Danmark. I 86% af hjemmene tales *dansk* det mest af tiden.

Tabel 2. Respondenternes eget fødeland

I hvilket land er du født?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Danmark	289	88,1	88,4	88,4
	Tyrkiet	1	,3	,3	88,7
	Pakistan	3	,9	,9	89,6
	Andet	34	10,4	10,4	100,0
	Total	327	99,7	100,0	
Missing	System	1	,3		
Total		328	100,0		

Tabel 3. Mødrenes fødeland

I hvilket land er din mor født?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Danmark	264	80,5	81,5	81,5
	Tyrkiet	4	1,2	1,2	82,7
	Pakistan	4	1,2	1,2	84,0
	Andet	52	15,9	16,0	100,0
	Total	324	98,8	100,0	
Missing	System	4	1,2		
Total		328	100,0		

Tabel 4. Fædrenes fødeland

I hvilket land er din far født?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Danmark	258	78,7	79,4	79,4
	Tyrkiet	4	1,2	1,2	80,6
	Pakistan	4	1,2	1,2	81,8
	Iran	3	,9	,9	82,8
	Andet	56	17,1	17,2	100,0
	Total	325	99,1	100,0	
Missing	System	3	,9		
Total		328	100,0		

De sprog, der tales det *meste af tiden* i respondenternes hjem fremgår af nedenstående tabel. I 86% af hjemmene tales *dansk* det mest af tiden.

Tabel 5. Talte sprog i respondenternes hjem

Hvilket sprog taler du det meste af tiden hjemme?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Dansk	278	84,8	86,3	86,3
	Tyrkisk	2	,6	,6	87,0
	Punjabi	2	,6	,6	87,6
	Arabisk	12	3,7	3,7	91,3
	Andet	28	8,5	8,7	100,0
	Total	322	98,2	100,0	
Missing	System	6	1,8		
Total		328	100,0		

Respondenternes søskende-forhold fremgår af nedenstående tabeller. Godt 90% af respondenterne har søskende – 60% har mindre søskende, mens 62% har større søskende.

Tabel 6. Respondenternes søskende-forhold

Har du søskende (også halvsøskende eller papsøskende)?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	299	91,2	91,2	91,2
Nej	29	8,8	8,8	100,0
Total	328	100,0	100,0	

Tabel 7. Respondenternes mindre søskende

Har du mindre søskende?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	176	53,7	59,9	59,9
Nej	118	36,0	40,1	100,0
Total	294	89,6	100,0	
Missing System	34	10,4		
Total	328	100,0		

Tabel 8. Respondenternes større søskende

Har du store søskende?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	186	56,7	62,2	62,2
Nej	104	31,7	34,8	97,0
Jeg har en tvilling	9	2,7	3,0	100,0
Total	299	91,2	100,0	
Missing System	29	8,8		
Total	328	100,0		

Tabel 9. Respondenternes større søskende: Køn

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Jeg har en storebror (eller flere storebrødre)	62	18,9	33,5	33,5
	Jeg har en storesøster (eller flere storesøstre)	79	24,1	42,7	76,2
	Jeg har både en storesøster og en storebror (eller...)	44	13,4	23,8	100,0
	Total	185	56,4	100,0	
Missing	System	143	43,6		
Total		328	100,0		

I undersøgelsen spurgte vi dels til respondenternes søskendeforhold, dels til eventuelle søskendes *køn* med udgangspunkt i en formodning om, at eksistensen af især eventuelle store søskende kunne have betydning for forældrenes (mindre) bekymringer for mindre søskendes brug af internettet. Dette forhold har det imidlertid ikke været muligt at få belyst på grund af forældreundersøgelsens lave svarprocent.

4.2. Computerforhold og internetadgang hjemme

Med hensyn til eksistensen af computer i hjemmet, svarede 2,7% (9), at de ikke havde computer i hjemmet, mens 1,5% (5) svarede, at der fandtes en computer i hjemmet, men at de *ikke* måtte bruge den.

I de tilfælde, hvor der fandtes computer i hjemmet, svarede 46,0% (151), at de brugte mors/fars computer, mens 57,6% (189) svarede, at de (også) brugte deres egen computer¹.

Med hensyn til adgang til internettet derhjemme, svarede 95,8% (275) 'Ja', mens de resterende 4,2% (12) svarede 'Nej'. Det skal dog bemærkes, at hele 41 respondenter *ikke* besvarede spørgsmålet.

¹ Når disse procenttal *ikke* summer til hundrede, skyldes det, at respondenterne *både* kunne angive, at de brugte mors/fars og deres eventuelle egne computere.

4.3. Brug af internettet

4.3.1. Hvor går børnene og de unge på internettet

Med hensyn til, hvor respondenterne er henne, når de går på internettet ser besvarelsene således ud¹: 93,9% (308) går på internettet hjemme, 29,0% (95) går (desuden) på internettet i skolen (når der ikke er timer). Det er bemærkelsesværdigt, at kun 4,3% (14) respondenter har angivet, at de går på internettet på fritidshjem/i SFO eller klub, mens hele 16,8% (55) til gengæld har angivet, at de går på internettet på biblioteket og 9,5% (31) (desuden) går på internettet på net-café, mens 56,1% (184) (desuden) går på internettet hos venner/kammerater.

4.3.2. Hvornår går børnene og de unge på internettet

Med hensyn til, hvornår i løbet af dagen respondenterne går på internettet ser besvarelsene således ud²: 6,7% (22) af respondenterne har angivet, at de går på internettet om morgenen, før skole, 21,6% (71) at de (desuden) går på internettet i løbet af skoletiden (uden for timerne), 72,3% (237) at de (desuden) går på internettet om eftermiddagen (indtil kl. 18), 71% (233), at de (desuden) går på internettet om aftenen (indtil kl. 23), mens 11,3% (37) af respondenterne har angivet, at de (desuden) går på internettet om natten (dvs. efter kl. 23).

4.3.3. Hvor tit går børnene og de unge på internettet

Med hensyn til *hvor tit* respondenterne går på internettet fremgår det af nedenstående tabel, at knap 70% er på internettet hver anden dag eller oftere. Over en femtedel (22,5% - svarende til 73 besvarelser) er på internettet *flere gange* hver dag, mens en tredjedel er på internettet hver dag.

¹ Bemærk igen, at disse procenttal *ikke* summer til hundrede, hvilket skyldes, at respondenterne *kan sætte flere kryds* – det vil sige angive, at de eksempelvis *både* går på internettet derhjemme og hos venner.

² Bemærk igen, at disse procenttal *ikke* summer til hundrede, hvilket skyldes, at respondenterne *kan sætte flere kryds* – det vil sige angive, at de eksempelvis *både* går på internettet om morgenen før skole og om aftenen.

Tabel 10. Respondenternes brug af internettet (hyppighed)

Hvor tit er du cirka på internettet i fritiden? (sæt kun ét kryds)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Flere gange hver dag	73	22,3	22,5	22,5
	Hver dag	108	32,9	33,3	55,9
	Hver anden dag	42	12,8	13,0	68,8
	Et par gange om ugen	61	18,6	18,8	87,7
	Én gang om ugen	8	2,4	2,5	90,1
	Kun i weekenden	14	4,3	4,3	94,4
	Sjældnere end en gang om ugen	18	5,5	5,6	100,0
	Total	324	98,8	100,0	
Missing	System	4	1,2		
Total		328	100,0		

4.3.4. Hvor mange *timer* hver dag er børnene og de unge på internettet

Fordelingen af respondenternes daglige internetforbrug (opgjort i timer) fordeler sig som vist i nedenstående tabel.

Tabel 11. Respondenternes daglige internetforbrug (opgjort i timer)

Hvor mange timer tror du, at du er på internettet hver dag? (skriv et tal)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,0	6	1,8	2,0	2,0
	,1	1	,3	,3	2,3
	,2	4	1,2	1,3	3,7
	,5	1	,3	,3	4,0
	,5	8	2,4	2,7	6,7
	1,0	116	35,4	38,8	45,5
	1,5	8	2,4	2,7	48,2
	2,0	55	16,8	18,4	66,6
	2,5	4	1,2	1,3	67,9
	3,0	41	12,5	13,7	81,6
	3,5	2	,6	,7	82,3
	3,6	1	,3	,3	82,6
	4,0	17	5,2	5,7	88,3
	5,0	14	4,3	4,7	93,0
	6,0	5	1,5	1,7	94,6
	7,0	2	,6	,7	95,3
	8,0	5	1,5	1,7	97,0
	9,0	1	,3	,3	97,3
	10,0	4	1,2	1,3	98,7
	12,0	1	,3	,3	99,0
	13,0	1	,3	,3	99,3
	20,0	1	,3	,3	99,7
	21,0	1	,3	,3	100,0
	Total	299	91,2	100,0	
Missing	System	29	8,8		
Total		328	100,0		

Det fremgår, at der er betydelig forskel på, hvor mange timer respondenterne er på internettet hver dag. Næsten 40% (38,8% - svarende til 116 besvarelser) har angivet, at de er på internettet en time om dagen.

Respondenterne er i gennemsnit på internettet i 2,42 timer pr. dag (om end denne beregning er gennemført inklusiv - utroværdige - ekstremværdier (det vil sige værdier på mellem 10 og 21 timer pr. dag)). Uden disse ekstremværdier bliver gennemsnittet på 2,1 timer pr. dag.

4.3.5. *Hvad bruger børnene og de unge internettet til*

Med hensyn til, hvad respondenterne bruger internettet til, har nedenstående andele angivet, at de bruger internettet til de respektive formål¹:

- 34,5% (113): At søge efter hjemmesider til lektiebrug
- 30,2% (99): At søge efter hjemmesider inden for mine interesser (fx heste, idoler, spejder, dans, sport)
- 54,3% (178): At chatte
- 61,3% (201): At spille onlinespil
- 30,8% (101): At se billeder
- 57,0% (187): At høre musik
- 36,9% (121): At se film/video
- 34,5% (113): At downloade (fx musik, film, billeder, spil, ringetoner)
- 25,6% (84): At gå på skolens elev-intra

Respondenternes vurdering af internettets *troværdighed*, af nedenstående to tabeller. Godt fire femtedele af respondenterne angiver, at de altid eller ofte stoler på det, de bruger fra internettet til lektier, og 60% angiver, at de sjældent eller aldrig ser efter, hver der har skrevet det, de bruger til lektier, fra internettet.

Tabel 12. Respondenternes vurdering af internettets troværdighed I

Når du søger på internettet til lektier, ser du så efter, hvem der har skrevet det, du bruger?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Altid	47	14,3	14,7	14,7
	Ofte	80	24,4	25,0	39,7
	Sjældent	98	29,9	30,6	70,3
	Aldrig	95	29,0	29,7	100,0
	Total	320	97,6	100,0	
Missing	System	8	2,4		
Total		328	100,0		

¹ Bemærk igen, at disse procenttal *ikke* summer til hundrede, hvilket skyldes, at respondenterne *kan sætte flere kryds* – det vil sige angive, at de eksempelvis *både* bruger internettet til at søge efter hjemmesider til lektiebrug og til at chatte.

Tabel 13. Respondenternes vurdering af internettets troværdighed II

Stoler du på det, du bruger fra internettet til lektier?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Altid	61	18,6	19,5	19,5
	Oft	193	58,8	61,7	81,2
	Sjældent	32	9,8	10,2	91,4
	Aldrig	27	8,2	8,6	100,0
	Total	313	95,4	100,0	
Missing	System	15	4,6		
Total		328	100,0		

Med hensyn til de sprog, respondenterne anvender på internettet, er det bemærkelsesværdigt, at hele 49,1% (161) angiver, at de bruger *engelsk*. Desuden angiver 2,7% (9), at de bruger 'Andre sprog' (specificeret som arabisk, islandsk, kinesisk, serbisk, bosnisk, spansk, tyrkisk og tysk). I alt angiver 94,8% (311), at de bruger dansk på internettet¹.

Hele 44,2% (145) af respondenterne angiver, at de har set porno på internettet (ikke fordi de har ledt efter det, men fordi det pludselig er dukket op på skærmen), mens 51,2% (168) svarer 'Nej', mens de resterende 3,0% (10) har svaret 'Ved ikke'.

Når respondenterne er blevet spurgt, om de har søgt og set porno på internettet, har 9,5% (31) svaret 'Ja', 86,0% (282) 'Nej', mens de resterende 2,7% (9) har svaret 'Ved ikke'.

Når respondenterne er blevet spurgt, om de har læst eller set onde vittigheder på internettet om nogen, der har en anden hudfarve eller religion, svarer 31,7% (104) 'Ja', 56,1% (184) svarer 'Nej', mens de resterende 10,1% (33) svarer 'Ved ikke'.

Over halvdelen (53% svarende til 174 besvarelser) af respondenterne *downloader* fra internettet.

Det, respondenterne downloader, er:

- Musik: 47,0% (154)
- Film: 21,6% (71)
- Andet: 13,7% (45)

Andet er specificeret som eksempelvis: Spil, programmer, porno, billeder og baggrunde.

Lovligheden af respondenternes downloads fremgår af nedenstående to tabeller.

¹ Bemærk igen, at disse procenttal *ikke* summer til hundrede, hvilket skyldes, at respondenterne *kan sætte flere kryds* – det vil sige angive, at de eksempelvis *både* bruger dansk og engelsk på internettet.

Tabel 14. Respondenternes vurdering af lovligheden af deres downloads

Er det, du henter (downloader), lovligt?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	85	25,9	48,9	48,9
	Nej	44	13,4	25,3	74,1
	Ved ikke	45	13,7	25,9	100,0
	Total	174	53,0	100,0	
Missing	System	154	47,0		
Total		328	100,0		

Af tabellen fremgår det, at knap halvdelen af respondenterne angiver, at deres downloads er lovlige, mens de to resterende fjerdedele har svaret 'Nej' henholdsvis 'Ved ikke'.

Tabel 15. Respondenternes vurdering af betydningen af lovligheden af deres downloads

Betyder det noget for dig, om det, du henter (downloader), er lovligt?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	75	22,9	43,6	43,6
	Nej	75	22,9	43,6	87,2
	Ved ikke	22	6,7	12,8	100,0
	Total	172	52,4	100,0	
Missing	System	156	47,6		
Total		328	100,0		

Det er bemærkelsesværdigt, at ja/nej-besvareelserne på spørgsmålet om, hvorvidt det har betydning, om respondenternes downloads er lovlige eller ej, fordele sig med halv-halv. Der er således lige så mange respondenter, for hvem det betyder noget, om deres downloads er lovlige, som respondenter, for hvem det *ikke* betyder noget, om deres downloads er lovlige.

Hyppigheden af respondenternes ulovlige downloads fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 16. Hyppigheden af respondenternes ulovlige downloads

Hvor tit har du hentet (downloadet) noget ulovligt fra internettet?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Aldrig	54	16,5	31,2	31,2
	En enkelt gang	26	7,9	15,0	46,2
	Et par gange	44	13,4	25,4	71,7
	Mange gange	49	14,9	28,3	100,0
	Total	173	52,7	100,0	
Missing	System	155	47,3		
Total		328	100,0		

4.3.6. Egne hjemmesider, weblogs (blogs), e-mails, chat, webcam og onlinespil

Af respondenterne har 9,8% (32) deres egen hjemmeside på internettet, mens 12,5% (41) angiver, at de har haft – men ikke længere har – deres egen internethjemmeside. Tre fjerdedele (76,5% - svarende til 251 besvarelser) har *ikke* deres egen hjemmeside, mens de resterende 1,2% (4) har angivet, at de ikke ved, hvad en internethjemmeside er.

De, der har deres egen hjemmeside på internettet, angiver at den eksempelvis indeholder: Billeder (af dem selv og af heste), fodbold, musik, spil (fansites) og beskrivelser (fx af Counter Strike, klubber og bondegården).

Af respondenterne har 9,5% (31) deres egen weblog (blog) på internettet, mens 5,5% (18) angiver, at de har haft – men ikke længere har – deres egen blog. Knap 60% (59,8% - svarende til 196 besvarelser) har *ikke* deres egen blog, mens de resterende 25,3% (83) har angivet, at de ikke ved, hvad en blog er.

De, der har deres egen blog på internettet, angiver at den eksempelvis handler om: Alt muligt, fodbold, spil, dagbog, hemmeligheder og om "hvor meget jeg holder af min tvilling HAHAHA".

Næsten fire femtedele (79,0% - svarende til 259 besvarelser) har deres egen e-mailadresse, 20,1% (66) har ikke en e-mailadresse, mens de resterende 0,9% (3) har angivet, at de ikke ved, hvad en e-mailadresse er.

De, der har e-mail, skriver e-mails til¹: Venner/kammerater (67,4% (221)), kæreste (18,9% (62)), søskende (26,8% (88)), forældre (23,2% (76)) og bedsteforældre (11,9% (39)). Derudover angiver 16,2% (53), at de (desuden) skriver e-mails til nogen, der har mødt på internettet.

¹ Bemærk igen, at disse procenttal *ikke* summer til hundrede, hvilket skyldes, at respondenterne *kan sætte flere kryds* – det vil sige angive, at de eksempelvis *både* skriver e-mail til venner og til bedsteforældre.

I alt angiver 76,1% (220) af respondenterne, at de *chatter* på internettet, 31,4% (103) svarer nej, mens de resterende 1,5% (5) angiver, at de ikke ved, hvad chat er.

Af de, der *chatter* på internettet¹, angiver 37,8% (124), at de *chatter* på Arto og 57,9% (190), at de (desuden) *chatter* via MSN. 17,7% (58) har desuden angivet at de *chatter* i andre chatrooms – specificeret som eksempelvis GSM (Go Supermodel), Habbo, Komogvind og MySpace.

De, der *chatter* på internettet, *chatter* med²: Venner/kammerater (64,0% (210)), kæreste (20,1% (66)), søskende (25,6% (84)), forældre (7,6% (25)) og bedsteforældre (4,9% (16)). Derudover angiver næsten en fjerdedel (23,2% - svarende til 76 besvarelser), at de (desuden) *chatter* med nogen, de har mødt på internettet.

Det er bemærkelsesværdigt – om end ikke overraskende – at det er mindre udbredt for børnene og de unge at chatte med forældre og bedsteforældre end at skrive e-mails til disse.

En stor del af respondenterne (61,9% - svarende til 203 besvarelser) angiver, at de (nogle gange³) sidder alene foran computeren, når de *chatter*. Men næsten halvdelen (47,9% - svarende til 157 besvarelser) sidder også (nogle gange) sammen med venner/kammerater, når de *chatter*. Kun ganske få (4,6% - svarende til 15 besvarelser henholdsvis 1,2% - svarende til 4 besvarelser) angiver, at de (nogen gange) sidder sammen med voksne – specificeret som forældre henholdsvis andre voksne.

Af de, der *chatter*, angiver 47,2% (103), at de har anvendt et *nickname* (alias/dæknavn), når de har chattet på internettet, 45,4% (99) angiver, at de *ikke* har anvendt et *nickname*, mens de resterende 7,3% (16) angiver, at de ikke ved, hvad et *nickname* er.

Som begrundelse for anvendelse af *nickname* skriver respondenterne: "For sjov", "fordi jeg havde lyst", "mit kælenavn", "der er mange, der hedder mit navn", "fordi at man ved ikke hvem der er" og "hvis der f.eks. er pædofiler".

Af de, der *chatter*, angiver 21,6% (47), at de har sagt eller skrevet, at de var ældre, end de var, når de har skrevet med nogen, de ikke kendte på internettet, mens de resterende 78,4% (171) angiver, at de *ikke* har sagt eller skrevet, at de var ældre, end de var.

Som begrundelse for at sige eller skrive, at de var ældre, end de var, skriver respondenterne: "Aner det ikke", "for sjov", "ellers måtte jeg ikke have en profil", "For at gøre det lidt mere spændende og sjovt", "for at virke mere interessant" og "for at være sej, da jeg var 11".

¹ Bemærk igen, at disse procenttal *ikke* summer til hundrede, hvilket skyldes, at respondenterne *kan sætte flere kryds* – det vil sige angive, at de eksempelvis *både* *chatter* på Arto og via MSN.

² Bemærk igen, at disse procenttal *ikke* summer til hundrede, hvilket skyldes, at respondenterne *kan sætte flere kryds* – det vil sige angive, at de eksempelvis *både* *chatter* med venner og med søskende.

³ Bemærk igen, at disse procenttal *ikke* summer til hundrede, hvilket skyldes, at respondenterne *kan sætte flere kryds* – det vil sige angive, at de eksempelvis *både* (nogle gange) sidder alene, når de *chatter*, og (nogle gange) sidder sammen med søskende, når de *chatter*.

I alt angiver 48,2% (158), at de bruger *webcam*, 43,6% (143) bruger ikke *webcam*, mens de resterende 8,2% (27) angiver, at de ikke ved, hvad *webcam* er.

De, der bruger *webcam*, er på *webcam* med¹: Venner/kammerater (45,1% (148)), kæreste (17,1% (56)), søskende (13,4% (44)), forældre (4,0% (13)) og bedsteforældre (2,4% (8)). Derudover angiver næsten 8,8% (29), at de (desuden) er på *webcam* med nogen, de har mødt på internettet.

Det bemærkes, at andelen af respondenter, der er på *webcam* med forældre og bedsteforældre er yderligere faldet i forhold til den andel, der chattede med forældre og bedsteforældre.

En del af respondenterne (43,3% - svarende til 142 besvarelser) angiver, at de (nogle gange²) sidder alene foran computeren, når de *webcammer*. Men 36,3% (119) sidder også (nogle gange) sammen med venner/kammerater og/eller søskende (11,6% - svarende til 38 besvarelser), når de *webcammer*. Kun ganske få (3,4% - svarende til 11 besvarelser) angiver, at de (nogle gange) sidder sammen med deres forældre, når de *webcammer*. Ingen har angivet at de (nogle gange) sidder samme med andre voksne, når de *webcammer*.

Hele 70,7% (232) spiller onlinespil på internettet, 28,4% (93) spiller ikke onlinespil, mens de resterende 0,9% (3) angiver, at de ikke ved, hvad onlinespil er. Respondenterne skriver, at de eksempelvis spiller Counter Strike, Arto-spil, backgammon, gratispil, jeopardy, ludo, skydespil og World of Warcraft.

Fordelingen af respondenternes daglige onlinespil på internettet (opgjort i timer) fordeler sig som vist i nedenstående tabel.

¹ Bemærk igen, at disse procenttal *ikke* summer til hundrede, hvilket skyldes, at respondenterne *kan sætte flere kryds* – det vil sige angive, at de eksempelvis *både* er på *webcam* med venner og med kæresten.

² Bemærk igen, at disse procenttal *ikke* summer til hundrede, hvilket skyldes, at respondenterne *kan sætte flere kryds* – det vil sige angive, at de eksempelvis *både* (nogle gange) sidder alene, når de *webcammer*, og (nogle gange) sidder sammen med søskende, når de *webcammer*.

Tabel 17. Respondenternes daglige onlinespil på internettet (opgjort i timer)

Hvor lang tid spiller du cirka hver dag? (skriv et tal)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,0	12	3,7	5,2	5,2
	,0	1	,3	,4	5,7
	,1	5	1,5	2,2	7,9
	,2	3	,9	1,3	9,2
	,3	1	,3	,4	9,6
	,5	1	,3	,4	10,0
	,5	16	4,9	7,0	17,0
	1,0	86	26,2	37,6	54,6
	1,5	3	,9	1,3	55,9
	2,0	36	11,0	15,7	71,6
	3,0	29	8,8	12,7	84,3
	3,5	3	,9	1,3	85,6
	4,0	14	4,3	6,1	91,7
	5,0	6	1,8	2,6	94,3
	6,0	6	1,8	2,6	96,9
	7,0	2	,6	,9	97,8
	8,0	3	,9	1,3	99,1
	9,0	1	,3	,4	99,6
	13,0	1	,3	,4	100,0
	Total	229	69,8	100,0	
Missing	System	99	30,2		
Total		328	100,0		

Det fremgår, at 37,6% (86) af respondenterne spiller 1 timer om dagen, 15,7% (36) spiller i 2 timer om dagen, mens 12,7% (29) har angivet, at de spiller i 3 timer hver dag.

Respondenterne spiller i gennemsnit onlinespil på internettet i 1,97 timer pr. dag (om end denne beregning er gennemført inklusiv den – utroværdige - ekstremværdi (13)). Uden denne ekstremværdi bliver gennemsnittet på 1,925 timer pr. dag.

4.4. Mobning på internettet

Kun 6,7% (22) af respondenterne angiver – direkte adspurgt –, at de er blevet mobbet på internettet. Hele 91,1% (298) angiver, at de *ikke* er blevet mobbet på internettet, mens de resterende 2,1% (7) har svaret 'Ved ikke'.

En lidt større andel (8,6% - svarende til 28 besvarelser) angiver omvendt, at *de selv* har mobbet *andre* på internettet. Her angiver hele 87,1%, at de *ikke* selv har mobbet andre på internettet, mens de resterende 3,1% (10) svarer 'Ved ikke'.

En lidt større andel end de kun 6,7%, der angav, at de var blevet mobbet på internettet – nemlig 15,1% (svarende til 49 besvarelser) – angiver imidlertid, at de har modtaget e-mails eller chat-

beskeder, der har gjort dem kede af det eller i dårligt humør²⁸, mens 8,3% (27) angiver, at de har modtaget e-mails eller chat-beskeder, der ligefrem har gjort dem utrygge eller bange²⁹.

Desuden angiver 20,4% (67), at de har skrevet eller sagt noget grimt til nogen på internettet³⁰, mens 21,6% (71) har angivet, at nogen har skrevet eller sagt noget grimt til dem på internettet³¹.

4.4.1. Mødes i virkeligheden

Hele 39,6% (130) angiver, at de kender nogen, der har mødtes med nogen i virkeligheden, som de først har mødt på internettet. De resterende 60,4% (198) har svaret 'Nej' på dette spørgsmål.

I alt angiver 13,4% (44), at de *selv* har foreslået at mødes med nogen, som de har mødt på internettet, i virkeligheden³².

En fjerdedel (24,7% - svarende til 81 besvarelser) angiver, at de har mødt nogen på internettet, som har foreslået at mødes i virkeligheden³³ - og 16,8% (55) har rent faktisk mødtes med nogen i virkeligheden, som de først har mødt på internettet. Af disse angiver 3 respondenter, at de i den forbindelse har oplevet noget ubehageligt.

4.4.2. Pædofili

Det må sige at være overraskende, at hele 14,3% (47) angiver, at de ikke ved hvad pædofili (børnelokkere) er, mens de resterende 85,7% (281) har svaret 'Ja' på dette spørgsmål. I alt angiver 9,6% (27) at de har oplevet og 7,8% (22) at de *måske* har oplevet pædofili (børnelokkere) på nettet. De resterende 82,8% (232) har svaret 'Nej' på dette spørgsmål.

²⁸ På spørgsmålet om, hvorvidt respondenter har modtaget e-mails eller chatbeskeder, der har gjort vedkommende ked af det eller i dårligt humør, har 81,8% (266) svaret 'Nej', mens de resterende 3,1% (10) har svaret 'Ved ikke'.

²⁹ På spørgsmålet om, hvorvidt respondenter har modtaget e-mails eller chatbeskeder, der har gjort vedkommende utryg eller bange, har 89,8% (291) svaret 'Nej', mens de resterende 1,9% (6) har svaret 'Ved ikke'.

³⁰ På spørgsmålet om, hvorvidt respondenter *selv* har skrevet eller sagt noget grimt til nogen på internettet, har 79,3% (260) svaret 'Nej', mens de resterende 0,3% (1) har svaret 'Ved ikke, hvad det betyder'.

³¹ På spørgsmålet om, hvorvidt nogen har sagt eller skrevet nogen grimt *til* respondenter på internettet, har 77,1% (253) svaret 'Nej', mens de resterende 1,2% (4) har svaret 'Ved ikke, hvad det betyder'.

³² De resterende 86,6% (284) har svaret 'Nej' på dette spørgsmål.

³³ De resterende 75,3% (247) har svaret 'Nej' på dette spørgsmål.

4.5. Børnenes og de unges egne bekymringer i forhold til deres brug af internettet i fritiden

Børnene og de unge blev spurgt om deres *bekymringer* i forhold til deres brug af internettet i fritiden og bad dem angive, om eksempelvis omfanget af deres onlinespil på internettet bekymrede dem 'meget', 'en del', 'lidt' eller 'ikke'. Besvarelsene på disse bekymrings spørgsmål er sammenfattet i tabellen nedenfor.

Tabel 18. Respondenternes bekymringer i forbindelse med deres brug af internettet i fritiden

Hvor meget bekymrer det dig:	Det bekymrer mig meget	Det bekymrer mig en del	Det bekymrer mig lidt	Det bekymrer mig ikke
Om du bliver mobbet på internettet? (325) ³⁴	11,7%	6,6%	16,3%	63,4%
Om du mobber andre på internettet? (325)	26,2%	14,2%	12,3%	47,4%
Om du ser porno på internettet? (321)	29,9%	8,7%	10,3%	51,1%
Om du ser vold på internettet? (321)	26,2%	11,8%	15,6%	46,4%
Om du spiller onlinespil (computerspil) på internettet? (325)	6,8%	2,8%	10,5%	80,0%
Om du bruger betalings-sites på internettet (dvs. køber og betaler for varer og/eller tjenester over internettet)? (322)	25,5%	12,1%	18,3%	44,1%
Om du downloader ulovligt fra internettet? (322)	28,9%	11,8%	17,4%	41,9%

³⁴ Bemærk, at det absolutte antallet respondenter, der har besvaret de respektive spørgsmål, er angivet ud for selve spørgsmålet – og ikke i parentes efter de enkelte andele, der har svaret 'Det bekymrer mig meget', 'Det bekymrer mig en del', 'Det bekymrer mig lidt' henholdsvis 'Det bekymrer mig ikke'.

Det bemærkes, at den andel (26,2%) af respondenterne, der bekymrer sig *meget* om, hvorvidt de selv mobber andre på nettet, er *større* end den andel (11,7%), der bekymrer sig *meget* om, hvorvidt de selv bliver mobbet på internettet.

4.6.Regler for børnenes og de unges brug af internettet

I det elektroniske spørgeskema spurgte vi afslutningsvis til eventuelle regler for børnenes og de unges brug af internettet i fritiden. Besvarelserne på disse bekymrings spørgsmål er sammenfattet i tabellen nedenfor.

Af tabellen fremgår det, at 41,0% har angivet, at de har talt med deres mor eller far om, hvilke sider de må besøge på internettet. Det fremgår imidlertid også, at næsten halvdelen (46,5%) *ikke* har talt med deres forældre om dette, mens de resterende 12,5% ikke kan huske, om de har talt med forældrene om det.

En tredjedel (33,1%) har angivet, at de har talt med deres mor eller far om, hvor lang tid, de må være på internettet ad gangen. Det fremgår imidlertid også, at 60,7% *ikke* har talt med deres forældre om dette, mens de resterende 6,1% ikke kan huske, om de har talt med forældrene om det.

Næsten 60% har angivet, at de har talt med deres mor eller far om, hvorvidt de må købe varer og/eller tjenester via internettet. Det fremgår, at 30,1% *ikke* har talt med deres forældre om dette, mens de resterende 9,9% ikke kan huske, om de har talt med forældrene om det.

Tabel 19. Regler for respondenternes brug af internettet i fritiden

	Ja	Nej	Ved ikke/husker det ikke
Har du talt med din mor eller far om, hvilke sider du må besøge på internettet? (327) ³⁵	41,0%	46,5%	12,5%
Har du talt med din mor eller far om, at det du læser på internettet, ikke altid er rigtigt? (326)	39,0%	46,9%	14,1%
Har du talt med din mor eller far om, hvor lang tid du må være på internettet ad gangen? (326)	33,1%	60,7%	6,1%
Har du talt med din mor eller far om brug af nick-names/alias/dæknavne på internettet? (324)	23,1%	61,4%	15,4%
Har du talt med din mor eller far om, hvordan du færdes sikkert og trygt på internettet? (325)	50,6%	37,5%	11,0%
Har du talt med din mor eller far om, hvordan du skal opføre dig korrekt overfor andre på internettet? (325)	43,7%	44,3%	12,0%
Har du talt med din mor eller far om, hvad det vil sige at være ansvarlig på internettet mht. copyright i forbindelse med film og musik? (323)	38,1%	49,8%	12,1%
Har du talt med din mor eller far om, hvordan du skal håndtere mail- eller chat invitationer om at mødes i virkeligheden? (320)	51,9%	39,1%	9,1%
Har du talt med din mor eller far om, hvordan du skal håndtere informationer, der kan virke stødende, på internettet? (321)	35,2%	50,8%	14,0%
Har du talt med din mor eller far om, hvordan du skal beskytte følsomme oplysninger, fx passwords, navn, cpr.nummer, adresse, telefonnummer og billeder? (321)	55,5%	34,9%	9,7%
Har du talt med din mor eller far om, hvorvidt du må købe varer og/eller tjenester via internettet? (322)	59,9%	30,1%	9,9%

³⁵ Bemærk, at det absolutte antallet respondenter, der har besvaret de respektive spørgsmål, er angivet ud for selve spørgsmålet – og ikke i parentes efter de enkelte andele, der har svaret 'Ja', 'Nej' henholdsvis 'Ved ikke/husker det ikke'.

5. Referencer

Drotner, K. (2001). *Medier for fremtiden: børn, unge og det nye medielandskab*. København: Høst.

Livingstone, S., & Moria, B. (Eds.). (2001). *Children and their Changing Media Environment: A European Comparative Study*. New York: Erlbaun.

SAFT - Safety, Awareness, Facts and Tools. (2003). from <http://saft.medieraadet.dk/>

Sørensen, B. H., Jessen, C., & Olesen, B. R. (Eds.). (2002). *Børn på nettet. Kommunikation og læring*. København: Gads Forlag.